

Utbildningsinspektion i förskolan, förskoleklassen och grundskolan vid Bredöls rektorsområde

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

1. Normer och värden
2. Kunskaper
3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete
6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde. Rapporten ger således inte en heltäckande beskrivning av all pågående utbildningsverksamhet inom enheten vid den aktuella tidpunkten.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter liksom jämförelser med jämförbara verksamheter är också betydelsefulla vid bedömningarna och för slutsatserna med krav på åtgärder och förbättringar. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl.

Beskrivning av rektorsområdet

Skolform	Antal elever/barn	Skolform	Antal elever/barn
Förskola:	60	Skolbarnsomsorg:	85
Förskoleklass:	22	Grundskola:	140

Rektorsområdet består av förskolan Dalagården samt Bredöls skola.

Dalagården ligger i ett villaområde i ett mindre samhälle, Främmestad. Huvudbyggnaden är en äldre villa, ombyggd för ändamålet. Därutöver har ett intilliggande relativt nybyggt parhus tagits i anspråk.

Dalagårdens personal arbetar i två arbetslag, ett för vardera av de två byggnader som finns vid förskolan. I huvudbyggnaden finns en avdelning och i den andra byggnaden finns två avdelningar.

Vid förskolan finns tre svårt allergiska barn som gör att huvudbyggnaden måste hållas strikt allergisanerad.

Bredöls skola ligger i en by vid ån Nossan, belägen mellan Främmestad och Nossebro.

Vid Bredöls skola har verksamheten organiserats i tre parallella spår där vart och ett av spåren omfattar grupper med förskoleklass och årskurs 1 (kallad F/1), årskurserna 2 och 3 (kallad 2/3) samt årskurserna 4 och 5 (kallad 4/5). Varje sådan grupp innehåller ca 20 elever. Dessutom finns fasta tvärgrupper som består under ett helt år. Det finns ett arbetslag för varje spår och dessa är i stora delar självstyrande. Vid Bredöls skola bedrivs arbetet i arbetslag för varje spår.

Genomförandet av inspektionen i Bredöls rektorsområde

Skolverket sände den 13 juni 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektionsteamet med ansvar för Bredöls rektorsområde har bestått av undervisningsråden Maria N. de Agé och Leif Aljered. Besök vid förskolan Dalagården gjordes den 12 och 30 september 2003 och vid Bredöls skola den 29 september 2003.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dokument dels från kommunen, från förskolan Dalagården samt från Bredöls skola, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem etc.

Vid Dalagårdens förskola genomfördes intervjuer med rektor, personal och föräldrar. Verksamheten följdes under några timmar under en dag samt under ytterligare ett par timmar en annan dag. Båda avdelningarna besöktes. Under besöket fördes också samtal med personal utöver de som intervjuades.

Vid Bredöls skola genomfördes intervjuer med rektor, personal, elever och föräldrar. Lektioner i samtliga spår och åldersgrupper besöktes.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit rektorsområdets kvalitetsredovisning, underlag för kvalitetsredovisningen, arbetsplaner samt diverse lokala handlingsplaner.

Bedömning

Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanernas mål framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och lust att lära. I läroplanerna anges också att barn och elever skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön samt få ett reellt inflytande över utformningen av utbildningen. På samma värdegrund vilar verksamheten inom det offentliga skolväsendet för vuxna.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet med skolans värdegrund och läroplanernas mål att sträva mot.

Personalen vid förskolan Dalagården samtalar mycket med barnen om normer och värden, förhållningssätt med mera då det dyker upp eller inträffar något som har beröring med detta. Verksamheten organiseras så att det inte blir något särskiljande av t.ex. barn till arbetslösa. Detta gäller även de barn som endast tar del av allmän förskola för 4–5-åringar.

Besöket vid förskolan Dalagården påvisar en lugn miljö. Det är bra stämning mellan personalen samt mellan personal och barn. Inga konflikter mellan barnen förekom under besöket. Exempel gavs på att barnen kunde vänta på sin tur, att de kunde hjälpa varandra m.m. Barnen upplevdes vara trygga.

Vid Bredöls skola förekommer många inslag rörande normer och värden, bl.a. utifrån olika böcker som rör relationer och etiska dilemma. Vid inspektionen arbetade eleverna med temat Funktionshinder. Eleverna fick prova att köra rullstol, pröva blindskrift, besöka allergistationer m.m. Eleverna tränas åter-

kommande att uttrycka sina uppfattningar samt att respektera andras. Verksamhetsbesöken bekräftade att eleverna har utvecklat denna förmåga.

Det förekommer flera årliga aktiviteter som syftar till att öka sammanhållningen mellan barnen samt mellan barn och vuxna. I alla klasser diskuteras hur man skall uppträda mot varandra och samtal förs kring skolans regler. Förhållningssätt och liknande frågor berörs vid temadagar m.m. Intervjuerna visar att eleverna vet hur man skall uppträda mot varandra, vad demokrati innebär m.m.

Sammanfattningsvis utvecklar barn och elever inom rektorsområdet normer, värden och förhållningssätt som ligger i linje med de nationella målen i läroplanerna. Ett allmänt intryck av verksamheten vid Bredöls skola är att eleverna känner till sin rätt att påverka och att de utnyttjar den. De framför sina åsikter samtidigt som de visar hänsyn till varandra. Det råder en bra stämning vid skolan.

Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Vid Dalagårdens förskola visade barnen god självtillit. Barnen frågar spontant vad inspektörerna heter, vad de skall göra osv. De berättar villigt vad de heter och hur gamla de är. Förskolan har speciellt arbetat med språkträning och personalen bedömning är att det har givit resultat.

Av kvalitetsredovisningen för läsåret 2002/2003 framgår att en del elever vid Bredöls skola inte når målen för årskurs 5 i svenska, engelska och matematik. Minst tillfredsställande var resultatet i engelska där endast 80 procent nådde målen. Undervisningen i engelska i årskurs 4–5 har fram till och med föregående läsår bedrivits i åldersintegrerade grupper. Lärarna uppger att de dåliga resultaten i engelska har diskuterats mycket på skolan. En förklaring som har förts fram är att det finns flera elever som har mycket stora svårigheter att nå målen och i något fall har placering på särskola diskuterats. Från och med denna termin har undervisningen i engelska organiserat om och den bedrivs nu nivågrupperat för 4/5-orna. Dessa har fördelats på tre olika grupper beroende av vilken nivå de ligger på. Regelbundna diagnoser kommer att göras för att bedöma om eleven kan gå vidare till nästa nivå. Motsvarande diskussioner förs när det gäller undervisningen i matematik.

Det förekommer ibland att någon elev går om en årskurs, oftast då i ”barnskolan”, dvs. i gruppen omfattande F/1. Erfarenheterna från detta är positiva.

Någon förälder uppger att elever vid Bredöls skola inte lär sig att ta ansvar och att sköta sina läxor lika bra som elever vid Nossebro skola. Det märks, när barnen flyttar över till Nossebro skola i årskurs 6 eftersom de då behöver stöd för att klara detta som Nossebroeleverna redan kan. Lärarna anser att skolarbetet i första hand skall utföras i skolan. Eleverna kan få läxor men dessa bör

enligt lärarna vara upplagda så att eleverna skall undersöka något. Som exempel på sådan läxa nämns att eleverna en gång fick som läxa att granska några livsmedel hemma för att ta reda på i vilka det ingick något sädeslag. Enligt lärarna får eleverna läxor för att de skall vänja sig vid detta innan de kommer till Nossebro samt för att lugna föräldrarna.

Verksamhetsbesöket samt den av skolan lämnade dokumentationen visar att skolan arbetar mycket med de övergripande läroplansmålen. Eleverna arbetar i stor utsträckning individuellt men det förekommer även lektioner då de arbetar två och två. Elever visade vid besöket exempel på muntlig redovisning inför klassen varvid de även fick motivera sina ställningstaganden rörande det de berättade om.

Det sker samverkan även mellan spåren. Exempelvis samplanerar ofta lärarna för 4/5 grupperna, osv. Vidare finns handlingsplaner för hur övergångarna mellan F/1, 2/3 respektive 4/5 skall gå till.

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att eleverna vid Bredöls skola utvecklar sin förmåga att arbeta självständigt och i grupp och att de utvecklar sin självförtroende och andra övergripande läroplansmål. Däremot finns frågetecken rörande exempelvis uppnåendemålen i engelska. Skolan har denna termin ändrat sitt arbetssätt och har nivågrupperat eleverna för att bättre kunna tillgodose deras behov.

Verksamheten i förskolan är väl utvecklad vad gäller barnens språkträning.

Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med föräldrar, barn, elever respektive de vuxenstuderande i arbetet med att forma en god miljö för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Vid Dalagårdens förskola uppmuntrar personalen alla barn att vara delaktiga. Tysta barn uppmärksammas speciellt för att involveras i lekar och samtal. Barnen uppmuntras att uttrycka önskemål om vad man ville göra vid t.ex. gruppaktiviteter. Hänsyn tas till barnens önskemål.

Barnen bemöts på ett engagerat sätt och alla uppmärksammas. Tydliga rutiner finns exempelvis för måltiderna, för ombyte inför ute- och innevistelse, för vilan m.m. Måltiderna inleds t.ex. alltid med en ramsa och barnen har ansvar för vissa uppgifter i samband med måltiden.

Föräldrarna berättade att personalen utformar strukturen för verksamheten men att barnen inom den ramen får vara med och påverka.

Föräldrarna inbjuds till utvecklingssamtal en gång per termin. Föräldramöten hålls en gång per år. Ett nyhets- och informationsblad, Nytt från Dalagården, lämnas till föräldrarna varje månad. En terminsplanering lämnas också till föräldrarna.

Vid Bredöls skola finns klassråd, elevråd samt matråd. Vid skolan finns en handlingsplan för elevmedverkan. Inspektionen visade att eleverna utnyttjade sina formella möjligheter att påverka och att flera frågor rörande t.ex. lekredskap, raster m.m. varit uppe för beslut i elevrådet.

Elevinflytandet utvärderades inför kvalitetsredovisningen för läsåret 2002/2003. Därvid konstaterades att elever har inflytande vid planering av nya arbetsområden och att elever kan lämna egna förslag. Verksamhetsbesöken bekräftade detta. Eleverna kan välja sätt för redovisning av arbeten. Vidare uppges att de små klasserna gör att eleverna får större möjligheter att utöva inflytande. Vid skolan finns en handlingsplan för elevmedverkan.

Eleverna får även ta ansvar för vissa dagliga arbetsuppgifter såsom att sudda tavlan, vädra, öppna skåp, dela ut material m.m.

Mobbningsfrågor finns som en fast punkt på dagordningen vid personalkonferenserna som hålls varje onsdag. Även arbetsmiljön är en stående punkt. Arbetsmiljöfrågor tas även upp med föräldraföreningen. För eleverna tas diskussioner om arbetsmiljö upp vid klassråd och i elevrådet.

Vid skolan finns ett speciellt mobbningsteam som också träffas regelbundet. Mobbningsteamet har representanter för alla personalkategorier vid skolan. Arbetet mot mobbning beskrivs i skolans mobbningsprogram. Ett snabbt ingripande vid alla signaler är ett kännetecken för arbetet. Det förebyggande arbetet bedrivs huvudsakligen genom samtal och diskussioner kring gemensamt läst litteratur, samtal om relationer och rastvaktsystem. Eventuell förekomst av kränkande behandling kartläggs genom trivselenkäter två gånger per år. Där emot omfattar inte skolans program mot mobbning eller annat dokument något om hur arbetet mot övrig kränkande behandling såsom främlingsfientlighet, rasism m.m. skall bedrivas.

Skolan har genomfört enkätundersökning rörande trivseln vid skolan. Den visar att det finns elever som inte alltid är trygga och att alla inte är nöjda med situationen i anslutning till skolskjutsarna. Av skolans utvärderingar framgår att eleverna vet hur de skall agera mot varandra men att det ändå blir fel ibland. De föräldrar som intervjuas uppger att eleverna känner sig trygga vid skolan och att de trivs där och att alla barn vill gå till skolan.

Intervjuerna visar att eleverna vanligtvis är snälla mot varandra även om exempel gavs på att någon elev ibland behandlades lite hårdhänt av andra elever och att den eleven inte tyckte om det även om han inte visade det tydligt. Lärarna ingriper snabbt om något inträffar. Det framkommer dock vidare att förhållandena vid skolskjutsarna inte alltid är bra.

Föräldrarna uttrycker olika uppfattningar om åldersintegreringen. Några menar att det är stökigt i klasserna varje höst eftersom "halva arbetsstyrkan" byts ut då. Andra tycker det är positivt att eleverna genom åldersintegreringen får

vara i olika roller. Sammantaget uppger föräldrarna ändå att eleverna känner sig trygga vid skolan och att de trivs där.

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att förskolan och skolan aktivt arbetar för att, i enlighet med läroplanernas riktlinjer, skapa en bra arbetsmiljö och att barnen och eleverna är delaktiga i detta arbete. Det råder en bra stämning vid skolan samtidigt som det finns elever som inte känner full trygghet. Vidare har framkommit att situationen vid skolbussen borde kunna bli bättre.

Alla föräldrar är inte nöjda med skolans uppföljning och redovisning av elevernas kunskapsutveckling. Skolan bör därför överväga på vilket sätt information till föräldrarna rörande skolans arbete för att nå målen kan förbättras.

Det är viktigt att skolan öppet klargör förhållningssättet, ansvarsfördelning och rutiner för alla former av kränkande behandling, dvs. även för arbetet mot rasism, främlingsfientlig m.m. Handlingsprogrammet bör därför utvecklas till att även omfatta dessa delar. Att handlingsprogrammet omfattar även andra former av kränkande behandlingar är inte minst viktigt för att alla som berörs skall få insikt i skolans arbete och därmed få ökade möjligheter till inflytande och ansvarstagande. I arbetet med att utforma handlingsprogrammet bör representanter för elever och föräldrar också vara delaktiga.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå målen skall främst utformas av de lärande och personalen. I förskolan och skolan skall detta ske i samverkan med hemmen. De nationella läroplanerna, andra statliga bestämmelser och kursplanerna ger dock också vissa anvisningar för arbetet. Det finns riktlinjer för stöd, betygssättning och utvecklingssamtal, utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid, etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper och färdigheter barnen, ungdomarna och de vuxna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att närma sig målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Vid Dalagårdens förskola används två timmar per vecka till att planera verksamheten. Varje hus planerar för sig och avdelningarna tar då hand om varandras barn. Däremot tycker personalen det är svårt att hinna med att dokumentera och att hitta bra former för det. En av förskollärarna uppger att hon försökt ta en stund då och då till att skriva ner något om vad de gjort.

Vid förskolan genomförs vissa verksamheter i åldersgrupper, t.ex. bildar fem-åringarna en grupp som regelbundet går till skogen.

Verksamhetsbesöken visade barn som i olika grupperingar lekte och arbetade med exempelvis pussel eller trolldag. Läraren undvek att styra leken men genom medvetna samtal stöttades barnens språkutveckling och alla barn involverades i verksamheten. Vid lunchen lästes en ramsa innan barnen fick ta mat. Alla barn tog mat själva och personalen åt tillsammans med barnen.

Vid Bredöls skola har kursplanemålen brutits ner till konkreta mål för undervisningen. I alla klassrum finns lappar uppsatta som för varje elevgrupp visar målen i de olika ämnena. Arbetet bedrivs även ämnesövergripande vid några tillfällen varje år. Exempel på sådana temaarbeten är Funktionshinder, julpyssel, Bredölsdagen (om miljö) och Läsåret. Samplanering görs över spårgränserna.

Sedan några år tillbaka har ett arbete pågått med inriktning att utveckla matematikundervisningen. En del i detta är att ge eleverna individuella studieplaner. Basen finns i en viss bokserie och denna har sedan byggts på med spel och annat som man hoppas skall öka elevernas intresse och göra det roligt att arbeta med matematik. Exempelvis används bönor, nötter och kastanjer för att åskådliggöra positionssystemet.

Undervisningen bedrivs omväxlande som lärarlett arbete och arbete i grupp eller enskilt med avgränsade arbetsuppgifter. Personalen har ambitionen att allt skolarbete skall skötas i skolan, helst skall inga läxor ges. Trots detta ges läxor och de yngre barnen får läxor i "läsning" och matematik. Under de senare åren ges läxor för att eleverna skall vänja sig vid det innan de börjar i Nossebro skola.

Elevernas kunskapsutveckling följs upp med hjälp av s.k. snurror. Dessa innehåller fält med text avseende olika kunskapsnivåer. Bakom varje sådan kort text har lärarna tillgång till förtydligande texter som beskriver vad som skall ingå i varje fält.

Vid utvecklingssamtalen går läraren tillsammans med elev och förälder igenom snurran och färglägger de fält som barnet/eleven bedömts ha klarat av. Till sin hjälp har läraren en "skuggbokföring", där läraren gjort en egen bedömning av elevens måluppfyllelse i relation till innehållet i snurrorerna. Lärarnas uppfattning är att detta gör skolarbetet tydligt för föräldrarna. Vissa föräldrar tycker att det är för grovt.

Elevgrupperna vid skolan omfattar maximalt 20 elever. Ett av skälen till detta är att man vill kunna ge varje elev det stöd eleven behöver inom sin ordinarie grupp. Noggrann kartläggning görs av de barn som behöver stöd. Lärarna har, genom hjälp av kollega eller specialpedagog, möjlighet att få stöd med kartläggning av svårigheter, observationer i klassrummet m.m. Specialpedagog leder klassläraren och ger även stödundervisning till enskilda elever. I vissa fall ges stöd genom elevassistent. Åtgärdsprogram utarbetas för barn i behov av särskilt stöd. De åtgärdsprogram som inspektionsteamet tagit del av är av varierande kvalitet, i något fall saknas angivande av vem som svarar för vissa insatser.

En omfattande samverkan med hemmen förekommer. Innan barnen börjar i förskoleklassen anordnas en besöksdag. Förskolan besöker också skolan. Före skolstarten har skolan ett möte med förälder och barn. Regelbundna föräldramöten hålls därefter.

Alla elever har en veckoplanering som eleven tar hem varje dag. Detta system används t.o.m. årskurs 2–3. Därefter har barnen loggböcker som alltid finns i elevens väska. Skolan ger ut ett informationsblad, Bredölsnytt, två gånger per läsår. Dessutom träffar skolföreträdare föräldraföreningen en gång per månad.

Sammanfattningsvis är personalen vid förskolan väl medveten om sin betydelse för barnens utveckling. Senaste året har man genom Skolverkets tidigare arbete med utvecklingsdialoger (numera uppgift för Myndigheten för skolutveckling) fått kompetensutveckling avseende språkutveckling. Det har inneburit att arbetet med att träna barnens språkutveckling nu är mer medvetet och enligt personalens bedömning har det givit resultat. Nu pågår diskussion om hur man skall förbättra den fortlöpande dokumentationen men har svårt att hitta form och omfattning.

Arbetsätten vid Bredöls skola kännetecknas av en medvetenhet i arbetet för att nå läroplanens olika kunskapsområden. Målen har på olika sätt konkretiserats, t.ex. genom s.k. snurror. Elevernas kunskapsutveckling följs noga och ett varierande arbetssätt används. Elever i behov av särskilt stöd får stöd såväl inom klassen som genom enskild undervisning. Däremot kan arbetet med åtgärdsprogram utvecklas ytterligare.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för barnomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre arbete. Sammantaget har dessa skyldigheter att se till att rätten till utbildning tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av målen och riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som tas upp vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

Vid Dalagårdens förskola har kvalitetsarbete, motsvarande det som bedrivs inom skolan, påbörjats. Det inledande arbetet har omfattat att formulera mål för verksamheten samt viss uppföljning och utvärdering. Arbetet har resulterat i att förskolan har tagit fram en utvecklingsplan. Ett första mål har varit att utveckla arbetet med språkutvecklingen i förskolan för att andelen barn med språksvårigheter skall minska.

En gång per månad hålls personalmöte på kvällstid, en gång per månad är det planeringsmöte, också på kvällstid. Personalen har 38 timmar per vecka i barngrupp och ca fyra till fem timmars planeringstid per månad. Enligt personalen är det för lite reflektion och för mycket direkt framtidsinriktad planering. Utöver detta använder varje avdelning ca två timmar per vecka till veckoplanering.

Personalen vid Bredöls skola uppfattar den politiska styrningen i kommunen som bra. Exempelvis krävdes insatser vid skolan då allergiavdelningen skulle skapas. Politiker bjöds in och nödvändiga beslut fattades snabbt. Även vid andra tillfällen förekommer det att politikerna besöker skolan.

Rektorns ansvar och befogenheter är tydliga och styrningen uppges fungera bra både för förskolan och för skolan. Personalen ges möjlighet till inflytande över sina arbetsgrupper och personalen involveras i kvalitetsarbetet vid skolan. Inspektionen bekräftar denna bild och visar på aktivt deltagande från personals

och elevers sida. Arbetslagen styr sin egen verksamhet. Viss samplanering görs tvärs över arbetslagen.

Kvalitetsredovisningen omfattar verksamheten inom rektorsområdet och den innehåller en beskrivning av utveckling som bedrivits inom ramen för utvecklingsdialogen med Skolverket. Vidare ges en resultatöversikt samt en genomgång av verksamhetsårets prioriterade områden. Åtgärder för fortsatt utveckling föreslås för samtliga prioriterade områden. Dessa åtgärder förtydligas därefter i ett speciellt dokument som beskriver kvalitetsarbetet vid skolan. Däremot finns inte någon analys av de generella resultaten för skolan och inte heller föreslås några åtgärder med anledning av de redovisade resultaten.

Det framkommer av kvalitetsredovisningen att den s.k. utvecklingsdialogen med Skolverket tydligt har bidragit till en ökad medvetenhet och en höjd kompetens hos personalen vid förskolan och skolan.

Kännetecknande för skolan är den goda sammanhållningen mellan personalen vid skolan. Lärarna trivs bra vid skolan och personalen är nöjd med ledningen.

Sammanfattningsvis fungerar ledningen för Dalagårdens förskola och Bredöls skola på ett bra sätt. Personalen upplever delaktighet samtidigt som nödvändiga beslut fattas utan onödiga dröjsmål. Ett ambitiöst arbete bedrivs för att utveckla kvaliteten i arbetet. Genom att Essunga kommun deltagit i Skolverkets utvecklingsdialoger har en samlad satsning på viktiga områden gjorts och omfattande kompetensutvecklingsinsatser har genomförts. Kvalitetsredovisning finns och förslag till åtgärder att vidta för de prioriterade områdena finns. Däremot finns ingen analys av de redovisade generella resultaten och inte heller finns förslag till åtgärder med anledning av dessa.

Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Inom en viss utbildning skall det också finnas möjligheter för eleverna att individuellt göra val av kurser eller ämnen.

Granskningen gäller om möjlighet till utbildning ges i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

Vid Dalagårdens förskola har barnen tillgång till en varierad pedagogisk verksamhet.

Verksamhet för förskolebarn bedrivs i kommunen även av kyrkan genom ”kyrkans barntimmar”. Många föräldrar vill att deras barn förutom kommunal förskola även skall ha tillgång till kyrkans verksamhet med de perspektiv på världen som den tillhandahåller. Två gånger per vecka hämtar kyrkans personal de barn som deltar i kyrkans verksamhet och följer dem tillbaka till förskolan efter avslutat pass. Detta ger ibland upphov till att barn känner att de missar vissa aktiviteter i förskolan eftersom förskolan planerar för en varierande verksamhet under hela dagen.

Vid Bredöls skola finns, förutom de ansvariga klasslärarna, fyra elevassistenter och en speciallärare. Personalen har i huvudsak utbildning för den undervisning de bedriver. Undantaget är en undervisningsgrupp för vilka undervisningen bedrivs av en fritidspedagog samt en fritidsledare.

Garanterad undervisningstid erbjuds eleverna.

Elevers val innebär att alla elever fritt får välja bland skolans ämnen. Det har resulterat i grupper i huvudsakligen praktiskt/estetiska ämnen.

Språkvalet görs först i årskurs 6 då eleverna går i Nossebro skola.

Sammanfattningsvis har eleverna vid Bredöls skola tillgång till en varierad utbildning och har möjlighet att göra individuella val. Även barnen i förskolan har tillgång till en varierad verksamhet och ges möjlighet att utifrån sina förutsättningar göra val.

Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Vid förskolan arbetar fyra förskollärare och sju barnskötare (varav två har delar av förskollärarutbildning). Enligt budgeten uppgår antalet tjänster till 9,45 vilket motsvarar ca 6,3 barn per årsarbetare eller 15,9 pedagoger per 100 barn. Enligt föregående års kvalitetsredovisning var antalet pedagoger föregående läsår 16,6 per 100 barn.

På sikt uppges andelen förskollärare komma att öka. Nu arbetar två förskollärare i varje hus på förskolan.

Enligt budgeten skall lärartätheten uppgå till 7 lärare per 100 elever i grundskolan vilket innevarande läsår finns vid Bredöls skola. Av denna resurs skall en del avsättas till specialpedagogiska insatser för elever i behov av särskilt stöd.

Enligt de två föregående årens kvalitetsredovisningar var antalet tjänster 6,73 lärare per 100 elever och 1,79 övriga tjänster per 100 elever.

Vid Bredöls skola används både inköpta läromedel och egenproducerade läromedel. Personalen uppger att det inte brukar vara några problem med att få de läromedel de önskar. Alla lokaler är ständigt inbokade på grund av att man valt att ha små klasser vid skolan. Detta är dock ett medvetet och gemensamt överenskommet val som gjorts av personalen vid skolan.

De senaste åren har arbetet bedrivits med en kraftig satsning på språkutveckling. Personalen har fått kompetensutveckling genom Skolverkets utvecklingsdialog (ansvaret för detta uppdrag numera övertaget av Myndigheten för skolutveckling).

Personalen får den kompetensutveckling de behöver utifrån verksamhetens behov och det senaste året har de fått mycket bra kompetensutveckling genom Skolverkets stöd till kommunen. En del av dessa utbildningar har även personalen i förskolan tagit del av såsom utbildning i specialpedagogik samt i språkutveckling. Normalt finns en för alla skolor gemensam kompetensutvecklingsplan. I denna samlas såväl gemensam kompetensutveckling för enskilda skolor som enskild fortbildning.

Personalen vid förskolan använder en del av de till kompetensutveckling avsatta dagarna till planering. Samtidigt framgår att de i stor utsträckning får utbildning då specifika behov av sådan uppstår, t.ex. rörande allergier.

Personella resurser tilldelas skolorna i Essunga kommun i form av en viss grundresurs per elevkategori samt en viss resurs per elev.

Sammanfattningsvis har tillgången till resurser kompetensmässigt och materiellt varit bra under det senaste året och personalen har erhållit kompetensutveckling som de enligt egen utsago uppskattat. Vidare har möjligheterna till samverkan mellan förskolan och skolan ökat genom att viss gemensam kompetensutbildning genomförts.

Sammanfattande bedömning

Den pedagogiska verksamheten vid Bredöls rektorsområde ligger väl i linje med de nationella bestämmelserna och målen för grundskolan och förskoleklassen även om det finns utrymme för ytterligare förbättringar. Skolan har goda förutsättningar och arbetar ambitiöst för att främja elevernas lärande. Motsvarande gäller även för förskolan.

Samtidigt framgår att det hos föräldrarna till barnen vid Bredöls skola finns en oro för att elever vid skolan inte lär sig lika mycket som elever vid Nossebro skola. Samma oro finns för övrigt vid kommunens andra skola som ligger utanför huvudorten.

Inspektionsteamet bedömer att det finns utrymme för att förbättra måluppfyllelsen genom att

- utveckla arbetet med att förebygga kränkande behandling mellan elever och därvid se över situationen vid skolskjutsarna,
- komplettera skolans program mot kränkande behandling till att även omfatta åtgärder mot främlingsfientlighet och rasism samt åtgärder vidhändelse av att vuxna kränker elever,
- utveckla arbetet med åtgärdsprogrammen,

- på ett tydligare sätt informera föräldrarna om vilka mål som finns för eleverna och hur personalen vid skolan arbetar för att nå dessa. Speciellt bör skolans val av arbetssätt i relation till gällande mål förtydligas för föräldrarna,
- på ett tydligare sätt informera föräldrarna om motiven till att skolan valt att arbeta åldersintegrerat samt genom att
- skolans kvalitetsredovisning även omfattar en analys av skolans generella resultat och måluppfyllelse i syfte att bedöma eventuella behov av åtgärder.

Datum	Ort
2004-02-04	Göteborg

Maria N. de Agé

Leif Aljered